

Beretn. o. f. t. beslutn. vedr. institutionsuafhængig uddannelses- og erhvervsvejledning

Til beslutningsforslag nr. B 131. Beretning afgivet af Uddannelsesudvalget den 20. september 2000

Beretning

over

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af en ny institutionsuafhængig uddannelses- og erhvervsvejledning

[af Brian Mikkelsen (KF) og Knud Erik Kirkegaard (KF)]

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til undervisningsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige henvendelser fra Studievejlederforeningen for Gymnasieskolerne og HF og Dansk Ungdoms Fællesråd.

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af Socialistisk Folkeparti og Enhedslistens medlemmer) konstaterer, at uddannelses- og erhvervsvejledning er blevet en stadig vigtigere faktor i overgangen mellem grundskolen og ungdomsuddannelserne og for de unges efterfølgende valg af uddannelse og erhverv. Vejledning er en vigtig forudsætning for at sikre sammenhæng i uddannelsessystemets forskellige niveauer.

I dag har hvert uddannelsesområde oftest sin egen vejledningsordning, der i vid udstrækning er forankret på den enkelte uddannelsesinstitution.

Styrken herved er, at nærheden og kendskabet til den enkelte elev er med til at sikre en vejledning af høj kvalitet i forbindelse med gennemførelse af uddannelsesforløbet inden for selve uddannelsesområdet. Samtidig er der mulighed for at integrere vejledning i undervisningen og dermed sikre, at flere elever modtager vejledning.

Det må imidlertid konstateres, at flere undersøgelser i de senere år har påpeget, at der er tale om et fragmenteret system, som ikke i tilstrækkelig grad indeholder det nødvendige helheds-syn.

Senest har Rådet for Uddannelses- og Erhvervsvejledning (R.U.E.) i et oplæg om fremtidens vejledningsindsats peget på behovet for, at der på en række områder tænkes på tværs af eksisterende strukturer og fremgangsmåder. Ifølge oplægget bør vejledningssystemet på lidt længere sigt forenkles og bringes til at hænge bedre sammen, end tilfældet er i dag.

Med afsæt i sigtet med beslutningsforslaget arbejdes der videre med henblik på at styrke koordineringen på tværs af det eksisterende vejledningssystem.

Det er imidlertid betænkeligt, at vejledningen - som foreslået i beslutningsforslaget - bindes snævert sammen med arbejdsmarkedets lokale rådsstruktur, idet rådernes fokus er for snævert til at imødekomme de unges behov for vejledning. Det gælder geografisk, hvor rådene er fokuseret på behovet i deres egen region, men det gælder også uddannelsesmæssigt, idet rådernes kendskab til f.eks. længerevarende videregående uddannelser må antages at være begrænset.

Flertallet opfordrer derfor undervisningsministeren til at iværksætte en analyse, der består af følgende delelementer:

- Udarbejde en samlet, overordnet områdevis beskrivelse af den nuværende vejledningsindsats - formelle rammer, formål, målgruppe, form, effekt, ressourcer m.v.
- Vurdere fordele og ulemper ved den nuværende strukturelle forankring af uddannelses- og erhvervsvejledningen.

- Vurdere fordele og ulemper ved at sammenlægge én eller flere af de eksisterende vejledningsordninger.
- Opstille alternative modeller for organisering og finansiering af en tværgående institutionsuafhængig uddannelses- og erhvervsvejledning.

Analysen tager udgangspunkt i,

- at den tværsektorielle vejledning skal styrkes,
- at der skal inddrages aktører med tilknytning til arbejdsmarkedet,
- at ressourceudnyttelsen skal styrkes,
- at der tages hensyn til elever og studerende med handicap og særlige behov – herunder tosprogede,
- at den kommunale ungdomsvejledning bibeholdes som et »sikkerhedsnet« for de unge, der ikke efter grundskolen påbegynder en ungdomsuddannelse, eller som afbryder en sådan, og
- at nye muligheder ved brug af netbaseret informationsformidling indtænkes i et nyt vejledningssystem.

Det skal endvidere vurderes, i hvilket omfang etableringen af en egentlig vejlederuddannelse kan spille sammen med en styrket tværsektoriel vejledning og den vejledning, der knytter sig til gennemførelsen ved skolerne og uddannelserne.

Et *mindretal* (Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget) ønsker en vejledning med henblik på uddannelses- og studievalg, hvor vejledningen ideelt bygger på, at de unge vejledes af mennesker, der kender de unge og har viden om uddannelsessystemet bredt.

Det er en afgørende forudsætning for god vejledning, at vejlederen kender de unge mennesker, der skal vejledes. Derfor er det vigtigt, at vejledning foregår med udgangspunkt i uddannelsesinstitutionen. Er vejledningen ikke god nok, fordi vejlederen ikke har en tilstrækkelig

bred viden, eller fordi vejlederen tænker for snævert eller endda institutionschauvinistisk, som nogle påstår, skal der afgjort gøres noget ved det. Det er et spørgsmål om uddannelse af vejledere og udarbejdelse af bedre retningslinjer for vejledningen.

Socialistisk Folkeparti ønsker ikke den centralistisk tænkte vejledning, som Socialistisk Folkeparti mener, B 131 er udtryk for, og mener, at svaret på eventuelle problemer i den eksisterende vejledning er bedre uddannelse og klare retningslinjer, herunder brugen af andre vejledere. Socialistisk Folkeparti har naturligvis ikke noget imod, at Undervisningsministeriet sætter forskellige arbejder i gang med henblik på at sikre den bedst mulige vejledning. Men det mener Socialistisk Folkeparti ikke, det foreliggende beslutningsforslag er det bedste udgangspunkt for.

Et *andet mindretal* (Enhedslistens medlem af udvalget) kan ikke tilslutte sig beretningen, idet der gennem diverse undersøgelser åbnes op for en forestilling om at skabe en ny professionel vejleder, der kan drage rundt og vejlede unge.

For Enhedslisten er det vigtigt, at vejledningen af børn og unge primært varetages af vejledere, der kender den enkelte unges baggrund. Enhedslisten mener ikke, at vejledning med henblik på, at man skal gennemføre en uddannelse, og vejledning, der skal sluse personen videre ud, kan skilles ad. En vejleder, der kender den unge igennem flere år, har en langt bedre baggrund for en god vejledning end en tilfældig fuldtidsvejleder, der kun møder den unge en eller to gange. Vejledningen skal være tilgængelig her og nu, når den vejledningssøgende har lyst. Det kan man i en skolebaseret vejledning og ikke i et regionalt baseret vejledningssystem.

Undersøgelser om alternative modeller bør tage udgangspunkt i, hvordan man kan forbedre den skolebaserede vejledning.

P. u. v.

HANS PETER BAADSGAARD

Formand